

Guía Docente				
Datos Identificativos				2013/14
Asignatura (*)	Fundamentos Físicos de la Ingeniería		Código	730112102
Titulación				
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
1º e 2º Ciclo	Anual	Primeiro	Obrigatoria	13.5
Idioma	CastelánGalego			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación			Correo electrónico	
Profesorado			Correo electrónico	
Web				
Descripción xeral	<ul style="list-style-type: none"> - Presentación integrada das distintas partes de la Física - Estudio dos principios básicos da disciplina. - Amosar, a nivel básico, aplicacións da materia coa vista posta na formación como Enxeñeiro			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)			Competencias da titulación
Aprender a resolver problemas de Física			A1 B1 C1 A2 B2 C3 A3 B3 C7 B4 B5 B8 B10 B11 B12 B15 B16 B17 B18 B22
Aplicar un pensamento crítico, científico e creativo en todos os ámbitos da vida.			A1 B1 C1 A2 B2 C3 A3 B3 C7 B4 B12 B16 B18
Estudio a nivel xeral de cada unha das partes da Física con presentación dos correspondientes principios básicos			A1 B1 C1 A3 B3 C3 B8 B10 B11 B12

Contidos	
Temas	Subtemas
Capítulo I TEMAS PRELIMINARES	<p>Tema 1 INTRODUCCIÓN Á FÍSICA</p> <p>1.1 A Física e os seus obxectivos</p> <p>1.2 Metodoloxía da Física</p> <p>1.3 Ámbito e partes da Física</p> <p>1.4 Relación da Física con outras ciencias e ca Enxeñería</p> <p>1.5 Aplicación da Física á descripción do noso Universo</p> <p>Tema 2 MAGNITUDES FÍSICAS</p> <p>2.1 Magnitudes físicas e clases. Ordenes de magnitud no noso Universo</p> <p>2.2 Magnitudes fundamentais e derivadas</p> <p>2.3 Unidades e dimensións. Sistemas de unidades</p> <p>2.4 Introducción ao método experimental. Aparatos de medida</p> <p>2.5 Medidas e incertezas. Tipos de incertezas</p> <p>2.6 Introducción ao cálculo de incertezas nas magnitudes físicas.</p> <p>Tema 3 MAGNITUDES VECTORIAIS</p> <p>3.1 Magnitudes escalares e vectoriais</p> <p>3.2 Vectores. definición, clasificación e elementos determinantes</p> <p>3.3 Operacións con vectores. Suma e producto por un escalar</p> <p>3.4 Producto escalar, producto vectorial e producto mixto.</p> <p>3.5 Orientación do espacio.</p>
Capítulo II ESTÁTICA	<p>Tema 4 EQUILIBRIO DO PUNTO MATERIAL</p> <p>4.1 Forzas. Concepto e unidades</p> <p>4.2 Forzas sobre unha partícula. Primeira lei de Newton</p> <p>4.3 Forzas de acción e reacción. Terceira lei de Newton</p> <p>Tema 5 SISTEMAS DE FORZAS</p> <p>5.1 Momento central dun vector. Definición e propiedades</p> <p>5.2 Momento axial dun vector. Propiedades</p> <p>5.3 Resultante e momento resultante. Teorema de Varignon</p> <p>5.4 Centro de masas. Definición e propiedades</p> <p>5.5 Determinación do centro de masas en casos con simetría. Teorema de Pappus-Guldin</p> <p>Tema 6 EQUILIBRIO DO SÓLIDO RÍXIDO</p> <p>6.1 Forzas externas e internas nun sólido ríxido</p> <p>6.2 Ecuacións de equilibrio do sólido ríxido</p> <p>6.3 Reducción a un sistema equivalente: resultante e momento resultante</p> <p>6.4 Diagrama de sólido libre. Reaccións e ligaduras</p> <p>6.5 Introducción ao rozamento</p>

Capítulo III CINEMÁTICA	<p>Tema 7 CINEMÁTICA DO PUNTO</p> <p>7.1 Vector de posición. Desprazamento e traxectoria 7.2 Velocidade e aceleración. Definicións e unidades 7.3 Compoñentes tanxencial e normal da aceleración 7.4 Estudio de movementos rectilíneos: movemento uniforme e uniformemente acelerado 7.5 Movemento harmónico simple, amortecido e forzado 7.6 Movemento circular. Concepto de velocidade e aceleración angular. 7.7 Composición de movementos. Príncipio de Galileo. Aplicación ao movemento parabólico. 7.8 Movemento xeral nun plano. Velocidade e aceleracións en coordenadas cartesianas e polares.</p> <p>Tema 8 MOVIMENTO RELATIVO</p> <p>8.1 Movemento de translación e de rotación 8.2 Movemento absoluto, relativo e de arrastre. Transformación de Galileo 8.3 Velocidade dun punto no movemento relativo 8.4 Aceleración dun ponto no movemento relativo. Teorema de Coriolis 8.5 Aplicación: influencia da rotación da Terra no movemento dun ponto sobre a superficie 8.6 Aplicación do movemento relativo ao movemento xeral dun sólido ríxido</p>
Capítulo IV DINÁMICA DO PUNTO MATERIAL	<p>Tema 9 PRINCIPIOS FUNDAMENTAIS DA DINÁMICA DO PUNTO</p> <p>9.1 Leis de Newton 9.2 Cantidad de movemento. Teorema de conservación 9.3 Momento cinético. Teorema de conservación. Aplicación ao caso de forzas centrais 9.4 Dinámica do movemento relativo. Forzas de inercia 9.5 Forzas de rozamento. Coeficientes estáticos e dinámicos de rozamento. 9.6 Dinámica do movemento oscilatorio. Oscilacións libres e forzadas. Resonancia</p> <p>Tema 10 TRABALLO E ENERXÍA</p> <p>10.1 Traballo e potencia. Definición e unidades 10.2 Enerxía cinética. Teorema da enerxía. Aplicacións 10.3 Sistemas conservativos e disipativos 10.4 Traballo nun campo conservativo. Enerxía potencial. 10.5 Teorema de conservación da enerxía mecánica. Aplicacións á resolución de problemas dinámicos. 10.6 Discusión do movemento unidimensional: valados e pozos de potencial. Oscilador harmónico. 10.7 Disipación por rozamento. Oscilador harmónico amortecido</p>

Capítulo V DINÁMICA DOS SISTEMAS	<p>Tema 11 DINÁMICA DUN SISTEMA DE PARTÍCULAS</p> <ul style="list-style-type: none"> 11.1 Sistema de dúas partículas. Centro de masas e masa reducida 11.2 Movemento do centro de masa dun sistema de partículas 11.3 Momento cinético dun sistema de partículas. Teorema de conservación 11.4 Enerxía cinética dun sistema de partículas. Teorema de conservación 11.5 Estudio dos procesos de colisión. Choques elásticos, inelásticos e parcialmente elásticos. Coeficiente de restitución. <p>Tema 12 DINÁMICA DO SÓLIDO RÍXIDO</p> <ul style="list-style-type: none"> 12.1 Momento cinético do sólido ríxido 12.2 Momentos de inercia. Definición e propiedades 12.3 Determinación dos momentos de inercia en sistemas con simetría 12.4 Teorema de Steiner 12.5 Ecuación do movemento de rotación dun sólido ríxido 12.6 Enerxía cinética de rotación. Traballo e potencia no movemento de rotación 12.7 Xiróscopos e precesión <p>Tema 13 GRAVITACIÓN</p> <ul style="list-style-type: none"> 13.1 Lei de Newton da gravitación universal. Campo gravitatorio 13.2 Potencial gravitatorio. Aplicación ao movemento de satélites 13.3 Movemento planetario. Leis de Kepler 13.4 Determinación do potencial gravitatorio en sistemas con simetría 13.5 Peso, peso aparente e aceleración da gravidade
Capítulo VI FÍSICA DOS MEDIOS DEFORMABLES	<p>Tema 14 SÓLIDOS DEFORMABLES</p> <ul style="list-style-type: none"> 14.1 Propiedades elásticas do sólidos. Deformación baixo tensión. Lei de Hooke 14.2 Enerxía potencial elástica. Traballo de deformación 14.3 Deformación permanente. Plasticidade. Diagrama tensión-deformación. 14.4 Deformación por tracción ou compresión. Módulo de Young 14.5 Deformación por esforzo cortante ou torsión. Módulo de rixidez 14.6 Módulo de compresibilidade <p>Tema 15 ESTÁTICA DE FLUÍDOS</p> <ul style="list-style-type: none"> 15.1 Fluídos. Definición e propiedades 15.2 Presión. Princípio de Pascal. Determinación de presións. Manómetros. 15.3 Ecuación fundamental da hidrostática. Forzas hidrostáticas 15.4 Princípio de Arquímedes. Equilibrio de corpos mergullados e flotantes 15.5 Fenómenos de superficie nos líquidos. Tensión superficial <p>Tema 16 DINÁMICA DE FLUÍDOS</p> <ul style="list-style-type: none"> 16.1 Fluxo dun fluído. Conservación da masa: ecuación de continuidade 16.2 Ecuación de movemento: ecuación de Euler 16.3 Conservación da enerxía nun fluído: ecuación de Bernoulli 16.4 Aplicacións. Teorema de Torricelli 16.5 Medida hidrodinámica de presións e velocidades. Efecto Venturi. Tubo de Pitot. Tubo de Prandtl 16.6 Viscosidade. Distintos réximes de fluxo fluído. Número de Reynolds

Capítulo VII TERMODINÁMICA

Tema 17 TEMPERATURA E EQUILIBRIO TÉRMICO

- 17.1 Temperatura e equilibrio térmico. Principio Cero da termodinámica
- 17.2 Medida da temperatura. Termómetros
- 17.3 Leis dos gases e temperatura
- 17.4 Gas Ideal. Ecuación de estado do gas ideal
- 17.5 Gases reais. Desviacións con relación aos gases ideais. Cambios de fase

Tema 18 CALOR E TRABALLO. PRIMEIRO PRINCIPIO DA TERMODINÁMICA

- 18.1 Sistemas e procesos termodinámicos
- 18.2 A calor como transferencia de enerxía. Equivalente mecánico da calor
- 18.3 Capacidad calorífica e calor latente
- 18.4 Calores específicos dos gases ideais. Relación de Mayer
- 18.5 Traballo realizado sobre un gas ideal
- 18.6 Camiños entre estados termodinámicos. Funciones de estado
- 18.7 Enerxía interna e Primeiro Princípio da termodinámica
- 18.8 A transferencia da calor: conducción, convección e radiación

Tema 19 APLICACIÓNNS DO PRIMEIRO PRINCIPIO

- 19.1 Procesos termodinámicos fundamentais: isobáricos, isócoros, isotérmicos e adiabáticos
- 19.2 Procesos cuasiestáticos e procesos lonxe do equilibrio
- 19.3 Calor e traballo nos procesos termodinámicos fundamentais.
- 19.4 Calor e traballo nos procesos cíclicos. Ciclos de Otto e Diesel

Tema 20 SEGUNDO PRINCIPIO DA TERMODINÁMICA. ENTROPÍA

- 20.1 Calor e traballo non procesos reversibles e irreversibles. Expansión brusca disipación por rozamento
- 20.2 Segundo Princípio da termodinámica. Enunciados de Clausius e Kelvin-Planck
- 20.3 Ciclo de Carnot e eficiencia máxima das máquinas térmicas
- 20.4 Escala termodinámica de temperaturas. Terceiro Princípio da termodinámica
- 20.5 Entropía. Definición e cálculo en procesos reversibles e irreversibles
- 20.6 Enunciado do Segundo Princípio en termos da entropía: desigualdade de Clausius e principio de incremento da entropía
- 20.7 Interpretación estatística da entropía

Tema 21 CAMPO ELÉCTRICO

- 21.1 Cargas eléctricas. Natureza e unidades. Conductores e illantes
- 21.2 Lei de Coulomb. Campo eléctrico creado por cargas puntuais en reposo
- 21.3 Campo eléctrico creado por distribucións discretas de carga. Principio de superposición
- 21.4 Fluxo electrostático. Teorema de Gauss aplicado á electrostática

Tema 22 POTENCIAL ELÉCTRICO

- 22.1 Potencial eléctrico. Definición e unidades
- 22.2 Potencial eléctrico creado por cargas puntuais ou distribucións de carga
- 22.3 Potencial eléctrico como integral de campo eléctrico
- 22.4 Aceleración de partículas baixo diferencias de potencial. O electrón-voltio como unidade de enerxía
- 22.5 Campo eléctrico e potencial en conductores e illantes. Discusión xeral
- 22.6 Medida de diferencias de potencial. Voltímetros

Tema 23 CAPACIDADE E PROPIEDADES DE DIELÉCTRICOS

- 23.1 Capacidad electrostática. Definición e unidades. Energía almacenada polo campo eléctrico
- 23.2 Capacidad dun sistema de conductores. Condensadores. Asociación de condensadores.
- 23.3 Determinación da capacidad dun condensador plano, cilíndrico e esférico
- 23.4 Efecto dun dieléctrico sobre a capacidad dun condensador
- 23.5 Teorema de Gauss en presencia dun dieléctrico. Desprazamento eléctrico

Tema 24 CORRENTE ELÉCTRICA E RESISTENCIA

- 24.1 Transporte de cargas baixo diferencias de potencial. Intensidade de corrente. Definición e unidades. Medida de intensidade: amperímetros
- 24.2 Conductancia e resistencia. Definición e unidades. Asociacións de resistencias. Lei de Ohm. Medida de resistencias: ohmímetros. Pontes de Wheatstone e fío.
- 24.3 Energía e potencia na corrente eléctrica. Efecto Joule. Medida de potencias eléctricas
- 24.4 Análise microscópico da corrente eléctrica: densidade de corrente e lei de Ohm

Tema 25 CAMPO MAGNÉTICO. FORZAS SOBRE CARGAS EN MOVIMENTO

- 25.1 Introducción ao magnetismo. Imáns e correntes. Experiencia de Oersted. Inducción magnética. Unidades
- 25.2 O campo magnético como un efecto relativista
- 25.3 Forza de Lorentz. Órbitas de partículas en campos magnéticos
- 25.4 Forza magnética sobre unha liña de corrente
- 25.5 Forza e momento sobre un circuito. Momento magnético dunha espira
- 25.6 Aplicacións. Galvanómetros e motores de corrente continua

Tema 26 CAMPOS MAGNÉTICOS XERADOS POR CORRIENTES

- 26.1 Campo magnético orixinado por unha corrente. Lei de Biot-Savart
- 26.2 Aplicacións: campo xerado por conductores rectilíneos e espiras circulares. Liñas de inducción magnética. Fluxo magnético.
- 26.3 Forzas entre conductores paralelos. Definición de amperio
- 26.4 Teorema de Ampère. Aplicacións. Casos de solenoide recto e toroidal

Tema 27 PROPIEDADES MAGNÉTICAS DA MATERIA

- 27.1 Momento dipolar magnético. Magnetización. Susceptibilidade e permeabilidade magnética
- 27.2 Campo magnético
- 27.3 Materiais magnéticos: paramagnetismo, diamagnetismo e ferromagnetismo
- 27.4 Circuitos magnéticos con núcleo de ferro. Electroimáns
- 27.5 Campo magnético terrestre

Tema 28 INDUCCIÓN ELECTROMAGNÉTICA

- 28.1 Lei de inducción de Faraday e lei de Lenz
- 28.2 Forza electromotriz inducida por campos magnéticos variables no tempo
- 28.3 Forza electromotriz inducida polo movemento de espiras no seno de campos magnéticos. Aplicación á xeración de corrente alterna
- 28.4 Inducción mutua entre espiras. Autoinducción
- 28.5 Enerxía almacenada polo campo magnético

Tema 29 CIRCUITOS ELÉCTRICOS

- 29.1 Intensidade de correntes nun circuito de corrente continua. Leis de Kirchoff
- 29.2 Cálculo de tensións e correntes en circuitos RC, RL, LC e RLC. Oscilacións eléctricas
- 29.3 Oscilacións eléctricas forzadas: circuitos de corrente alterna. Resistencia, reactancia e impedancia. Resonancia
- 29.4 Enerxía e potencia en circuitos de corrente alterna. Valores eficaces e factor de potencia

Tema 30 ECUACIONES DE MAXWELL

- 30.1 Revisión das leis experimentais e teoremas integrais relativos aos campos eléctrico e magnético
- 30.2 Xeralización do concepto de corrente. Corrente de desprazamento
- 30.3 Xeralización do teorema de Ampère. Campos magnéticos inducido pola variación de campos eléctricos
- 30.4 Forma integral das ecuacións de Maxwell

Capítulo IX ONDAS

Tema 31 MOVIMENTO ONDULATORIO

- 31.1 Movemento ondulatorio. Descripción matemática dunha onda
- 31.2 Ecuación de ondas. Aplicación a distintos fenómenos ondulatorios
- 31.3 Ondas lonxitudinais e transversais. Polarización
- 31.4 Ondas progresivas e ondas estacionarias. Superposición de ondas. Batidos. Velocidades de grupo e fase. Medios dispersivos
- 31.5 Onde en dúas e tres dimensións. Medios dispersivos
- 31.6 Princípio de Huygens-Fresnel
- 31.7 Foco emisor en movemento: efecto Doppler. Aplicacións

Tema 32 ONDAS SONORAS. ACÚSTICA

- 32.1 Ondas en medios elásticos. Velocidade de propagación
- 32.2 Propiedades do son. Intensidade e compoñentes espectrais
- 32.3 Tono e timbre de elementos acústicos. Intervalos e escalas musicais

Tema 33 ONDAS ELECTROMAGNÉTICAS

- 33.1 Ondas electromagnéticas como solución das ecuacións de Maxwell. Espectro electromagnético. Índice de refracción
- 33.2 Polarización de ondas electromagnéticas. Aplicacións
- 33.3 Enerxía e momento dunha onda electromagnética. Vector de Poynting. Presión da radiación
- 33.4 Radiación de ondas electromagnéticas. Dipolos oscilantes

Tema 34 ÓPTICA XEOMÉTRICA E ONDULATORIA

- 34.1 Raios e superficies de onda
- 34.2 Reflexión e refracción en superficies plans. Leis de Snell. Ángulo límite e reflexión total
- 34.3 Interferencias ópticas. Experimento de Young. Distribución de intensidade en franxas de interferencia
- 34.4 Fenómenos de difracción. Descripción cualitativa. Xustificación a partir do Princípio de Huygens
- 34.5 Sistemas ópticos. Aplicacións

Capítulo X FÍSICA MODERNA.

Tema 35 RELATIVIDADE ESPECIAL

- 35.1 Postulados de Einstein. Transformacións de Lorentz
35.2 Consecuencia da transformación de Lorentz. Simultaneidade e coincidencia espacial
35.3 Contracción de lonxitudes e dilatación temporal. Intervalo entre sucesos.
Causalidade
35.4 Lei de adición das velocidades
35.5 Cantidad de movemento e enerxía relativista. Teorema de conservación da masa-enerxía
35.6 Ecuación de Einstein. Aplicación aos procesos nucleares. Fisión e fusión nuclear

Tema 36 FÍSICA CUÁNTICA

- 36.1 Efecto fotoeléctrico. Fotóns: propiedades
36.2 Dualidade onda-corpúsculo. Ondas de materia de De Broglie. Principio de incerteza
36.3 Interpretación ondulatoria do movemento das partículas. Ecuación de Schrödiger
36.4 Introducción á teoría cuántica do átomo. Niveles de enerxía e números cuánticos. Spin. Transicións atómicas
36.5 Introducción á mecánica estatística. Funcións de distribución cuánticas e de Boltzmann. Aplicación ao láser
36.6 Introducción á teoría de sólidos. Conductividade eléctrica. Semiconductores. Propiedades magnéticas
36.7 Modelos nucleares. Partículas subnucleares e o modelo de quarks. O modelo estándar.

Planificación

Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / trabalho autónomo	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	3.75	18.75
Proba obxectiva	4	20	24
Atención personalizada	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Prácticas de laboratorio	Realización das prácticas de laboratorio: 3 prácticas (6 horas) no primeiro cuatrimestre e 4 (8 h) no segundo.
Proba obxectiva	un exame final en xuño e un exame extraordinario en setembro. Como orientación: entre 6 e 10 preguntas de teoría e entre 4 e 2 exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
--------------	-------------

Prácticas de laboratorio	Titorias sobre os temas das clases de Teoría, sobre a resolución de exercicios e outros ámbitos relacionados coa materia. Titorías Alberto Ramil Rego: xoves e venres de 10:00 a 13:00 h, despacho 205 J. Carlos Álvarez Feal: mércores, xoves e venres de 12:30 a 14:30 h, despacho 10 no Edificio de Talleres Emilio Saavedra Otero: luns e martes de 15:30 a 18:30 h, despacho 116
--------------------------	---

Avaliación		
Metodoloxías	Descripción	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Obrigatorias e a nota (1 punto como máximo) sumarase unha vez aprobada a materia.	10
Proba obxectiva	O exame de teoría aportará o 40% da nota e o de problemas o 60%	90
Outros		

Observaciós avaliación

Prácticas de laboratorio

- ? A realización e superación das Prácticas de Laboratorio será obligatoria para todos os alumnos matriculados. Realizaranse no ano académico no que o alumno se matricule por primeira vez na materia e puntuaranse de 0 a 10.
- ? A cualificación das prácticas, L, manterá a súa validez durante ese ano académico e os dous seguintes.
- ? A partir do terceiro ano, toda vez que estean realizadas as prácticas de laboratorio, o seu valor L será de cero.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Alonso M., Finn, E. (1986-1995). Física. Addison-Wesley - José María de Juana (2003-2007 (2ª Ed.)). Física General. Pearson - Santiago Burbano de Ercilla, Enrique Burbano García, Carlos Gracia Muñoz. (2006). Física General. Tébar
Bibliografía complementaria	- Resnick, Halliday, Krane (1993). Física. Compañía Editorial Continental - Feynman, Leighton, Sands (1987). Física. Addison-Wesley-Iberoamericana - Serway, Jewett (2005). Física para ciencias e ingenierías. Thomson - Gettys, Keller, Skove (2005). Física para ingeniería y ciencias. McGraw-Hill - Tipler, Mosca (2005). Física para la ciencia y la tecnología. Reverté - Giancoli (2002). Física para universitarios. Pearson - F.W. Sears, M.W. Zemansky, H.D. Young (1986). Física Universitaria. Addison-Wesley Iberoamericana - Burke, Lea (2001). Física: la naturaleza de las cosas. Thomson Paraninfo

Recomendacions

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Cálculo Infinitesimal/730112103

Álgebra Lineal/730112104

Química/730112108

Materias que continúan o temario

Observaciós

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías